

NOTAT

Regulering af råstofområdet i Holland og Flandern

Danske Regioner
26. maj 2020

Sammenfatning

I tillæg til det 'Nabotjek' af råstofområdet i Sverige, Norge og Slesvig-Holsten som Copenhagen Economics har udført for Danske Regioners Videncenter for Miljø og Ressourcer, er vi desuden blevet bedt om at se nærmere på Holland og Flandern i Belgien. Anledningen er en hypotese om, at højere råstofpriser i bl.a. Holland kunne skyldes en råstofafgift.

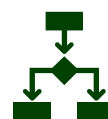
Det har imidlertid vist sig ikke at være tilfældet. I hverken Holland eller Flandern lægges der afgift på råstofindvinding. I Flandern har der dog frem til sommeren 2018 eksisteret en specifik afgift på indvinding af grus. Den er nu udfaset, ligesom også indvinding af grus ifølge vores oplysninger er ophørt.

Dette notat opsummerer vores resultater fra interviews med brancheorganisationer, en indvindingsvirksomhed og myndigheder samt supplerende researcharbejde. Notatet kan eventuelt læses i sammenhæng med 'Nabotjekket' for at kunne sammenholde med de lande, der gennemgås der. Arbejdet er udført i maj 2020.

Hovedresultater:

Der lægges ikke afgifter på indvinding af råstoffer i Holland eller Flandern. I Flandern fandtes dog en afgift på indvinding af grus frem til juli 2018.

I både Holland og Flandern behandles og gives indvindingstilladelser på regionalt/provinsielt niveau.

Der findes ingen formel model for økonomisk kompensation af naboer til råstofgrave.

Erfaringerne med den gældende regulering af råstofområdet er overvejende positive.

Regulering og rammer

Lovgivning

Ingen råstofafgift i Holland og Flandern

I **Holland** er der to lovgivninger, der regulerer råstofvindning fra land¹, *Udgravningsloven* ("Ontgrondingenwet") og *Minedriftsloven* ("Mijnbouwwet"). Den første er lovgivning til råstoffer tæt ved jordens overflade såsom sand, grus og ler mens den sidste er lovgivning til råstoffer der findes dybere under jordoverflade, som eksempelvis mergel. I ingen af de to lovgivninger er der hjemmel til at opkræve en råstofafgift.

I **Flandern** i Belgien er råstofvindning reguleret i en *Råstoflov* ("Oppervlaktedelfstoffendecreet") og en mere specifik *Gruslov* ("Grinddecreet"). Hverken

Råstofloven eller Grusloven giver hjemmel til opkrævning af en afgift på råstofvindning.

Grusloven inkluderede dog en specifik afgift på grus indtil den seneste lovændring gennemført i marts 2019. Provenu fra afgiften tilgik *Grusfonden*, der blev etableret i 1993 med henblik på at finansiere udfasning af grusvinding i Flandern af hensyn til naturbeskyttelse. Afgiften var senest på DKK 5.22/m³ på grus indvundet i dale og DKK 3.61/m³ på grus indvundet i højdedrag.² Siden juli 2018 indvindes der ikke længere grus i Flandern og afgiften er således overflødiggjort og skrevet ud af loven.

Holland og Flandern indvinder forskellige råstoffer

	Holland ^{a)}	Flandern ^{b)}
Råstoffer der indvindes i områderne (ikke-udtømmende)*	<ul style="list-style-type: none">■ Sand■ Sølvsand■ Kalksten■ Grus■ Ler■ Mergel	<ul style="list-style-type: none">■ Sand■ Ler■ Sten

Note: *) Baseret på et begrænset antal interviews. Listen er dermed ikke nødvendigvis udtømmende.
Kilder: a) *Ontgrondingenwet* (1965, seneste ændring sket i 2016), *Mijnbouwwet* (2002, seneste ændring sket i 2020), brancheorganisation FODI, Provincie Limburg. b) 2de *Oppervlaktedelfstoffenplan* (2014) og *Grinddecreet* (1993, seneste ændring sket i 2019)

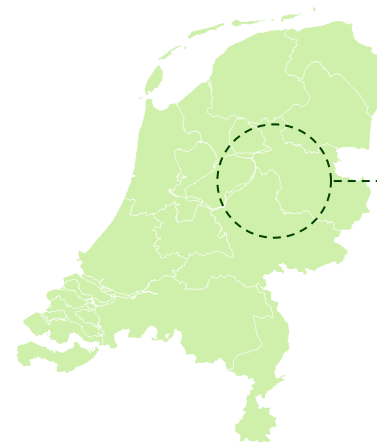
1) Råstofvindning fra havet er reguleret af Rijkswaterstaat, den nationale hollandske forvaltningsenhed for veje og indenlandske vandveje. Råstofvindning fra havet behandles ikke i dette notat. / 2) af DKK 5.22/m³ = 0,42 EUR/ton, svarende til 0,6 m³ og en valutakurs på 7,48 DKK/EUR (26. maj 2020). DKK 3.61/m³ = 0,29 EUR/ton, svarende til 0,6 m³ og en valutakurs på 7,48 DKK/EUR (26. maj 2020).

Regulering og rammer

Myndighedernes ansvarsområder

I **Holland** er det staten, der vedtager love om råstofvinding og kortlægger forekomst af råstoffer^{1,2}, mens udpegning af områder for råstofvinding sker på provinsielt niveau, dvs. et myndighedsniveau mellem stat og kommune, og offentliggøres i en udlægningsplan for hver af de 12 provinser.³ Den nationale udlægningsplan blev ophævet i 2000. Provinserne behandler ansøgninger og tildeler indvindingstilladelser.³

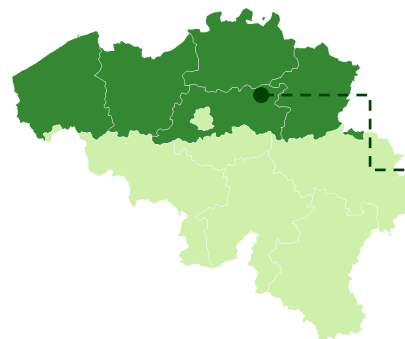
I **Flandern** er regionalbestyrelsen ("Departement Omgeving") ansvarlig for lovgivning på råstofområdet, udpegning af områder for råstofvinding og tildeling af indvindingstilladelser. Kommunerne udarbejder en mere detaljeret udlægningsplan for indvindingsarealer.⁵

Holland

Stat
Lovgivning ^{1,4}
Kortlægning af råstoffer ²
Provins
Indvindingstilladelser ^{1,3}
Udlægning af areal ³

Flandern

Region
Lovgivning ^{5,6,7}
Udlægning af areal ⁵
Indvindingstilladelser ⁵
Kommune
Detaljeret udlægning af areal ⁵

Kilder

Holland: 1) Ontgrondingenwet (af 2016) / 2) Geological Survey of the Netherlands / 3) Provinser (Limburg, Noord-Brabant, Gelderland og Overijssel) / 4) Mijnbouwwet (af 2020)
Flandern: 5) Regional administration Flandern, Departement Omgeving (<https://omgeving.vlaanderen.be/>, hentet 25. maj 2020) / 6) Oppervlaktedelfstoffendecreet (2004) / 7) Grinddecreet (af 2019)

Regulering og rammer

Principper for ansøgningsproces

I **Holland** håndteres ansøgninger om indvindingstilladelser på provinsielt niveau.¹ Ansøgningen skal suppleres af en række analyser og miljømæssige vurderinger af den potentielle grav på omkringliggende natur, bebyggelse mm. Det er typisk en langvarig (og dyr) proces at forberede disse analyser.²

Selve ansøgningen er pålagt et gebyr mellem DKK 2.500 og 12,6 mio., afhængigt af den planlagte indvindingsmængde. Fra ansøgningen vurderes komplet, har myndighederne 26 uger til at behandle ansøgningen. Derefter er der en høringsperiode på 6 uger, hvor interessenter (naboer, miljøorganisationer mv.) har mulighed for at afgive høringssvar og evt. klage over myndighedens beslutning.¹ Indvindingstilladelser har en typisk varighed af 5-10 år afhængig af provins der ansøges ved og projektet.²

I **Flandern** ansøges om indvindingstilladelser via regionens digitale platform. Tidligere krævede indvinding en række forskellige tilladelser, som dog siden 2019 er blevet integreret i én enkel "områdetilladelse".³ Også i Flandern skal ansøgningen ledsages af miljøvurderinger mv.²

Ansøgningen er pålagt et mindre gebyr og regionen har 17 ugers behandlingstid. Interessenter har derefter mulighed for at indgive en klage over de kommende 4 uger.³ En indvindingstilladelse gives typisk for 20 år ad gangen.²

	Holland	Flandern
Regulator	Provins ¹	Region Flandern ³
Varighed af indvindings-tilladelse	Typisk 5-10 år ²	Typisk 20 år ²
Gebyrbetaling	Ja (Mellem omkring DKK 2.500 og 12,6 mio. afhængig af planlagte indvindingsmængde) ¹	Ja ³
Høring af naboer mv.	Ja ²	Ja ²

Kilde: Copenhagen Economics baseret på relevant lovgivning og interviews med relevante myndigheder

Kilder: 1) Provinser (Limburg, Noord-Brabant, Gelderland og Overijssel) / 2) Interviews med relevante myndigheder og repræsentanter af branchen / 3) Regional administration Flandern, Departement Omgeving (<https://omgeving.vlaanderen.be/>, hentet 25. maj 2020)

Regulering og rammer

Nabokompensation og erfaringer med gældende regulering

Ingen formel kompensation

Der findes ingen formel, økonomisk kompensation af naboer hverken i Holland eller i Flandern.

I **Flandern**, er det på lokalt niveau muligt for en kommune at opkræve en afgift eller "kompensation" for eksempelvis brug af adgangsveje. Midlerne fra afgiften *kan* anvendes til at finansiere projekter til glæde for naboer mv., men det er ikke som sådan standard.

I både **Holland** og **Flandern** er råstofområdet karakteriseret ved en række individuelle aftaler og dialoger. Det er eksempelvis almindeligt, at indvindingsvirksomheder selv på et tidligt tidspunkt i processen tager kontakt til naboer og andre beboere i et område for at få opbakning til et projekt. Indvindingsvirksomheden vil løbende investere i denne relation igennem ansøgningsprocessen og efterfølgende, fx via oprettelsen af en telefonisk hotline, hvor naboer kan henvende sig med klager etc. Dette minder på sin vis om Godt naboskab som vi kender det fra Danmark om end uden et egentlig kodeks.

Derudover stilles der ofte krav til rehabilitering og udvikling af naturområder når indvindingen er afsluttet. Særligt i **Holland**, hvor vild natur og åbent land hører til sjældenhederne, er efterbehandling et centralt krav i indvindingstilladelser.

Positive erfaringer

Repræsentanter fra brancheorganisationer i Holland og Flandern og den regionale administration i Flandern som vi har talt med, var alle tilfredse med reguleringen af råstofvinding i deres respektive land/region.

Vi har ikke hørt om negative erfaringer med de bilaterale processer for involvering af naboer. Især fremhæver brancheorganisationerne den fleksibilitet som disse processer giver mulighed for som en klar fordel i forhold til mere formelle retningslinjer for eksempelvis økonomisk kompensation.

Kilder: Copenhagen Economics baseret på interviews med relevante myndigheder, repræsentanter af branchen og indvindingsvirksomheder

Litteratur og interviewliste

Litteratur

Holland

Ontgrondingenwet (1965, sidste tilpasning 2016)

Mijnbouwwet (2002, sidste tilpasning 2020)

Brancheorganisation FODI (<https://www.fodi.nl/>, hentet 25. maj 2020)

Provincie Limburg (<https://www.limburg.nl/loket/vergunningen-o/vergunningen/@834/ontgrondingenwet/>, hentet 25. maj 2020)

Provincie Noord-Brabant (https://www.brabant.nl/applicaties/producten/ontgrondingsvergunning_5899, hentet 25. maj 2020)

Provincie Gelderland (<https://www.gelderland.nl/Ontgrondingen,-vergunning>, hentet 25. maj 2020)

Provincie Overijssel (<https://www.overijssel.nl/loket/vergunning/ontgrondingen/functionele/>, hentet 25. maj 2020)

Rijkswaterstaat (<https://www.rijkswaterstaat.nl/water/wetten-regels-en-vergunningen/overige-wetten/ontgrondingenwet/index.aspx>, hentet 25. maj 2020)

Geological Survey of the Netherlands (<https://www.dinoloket.nl/>, hentet 25. maj 2020)

Flandern

Regional administration Flandern, Departement Omgeving (<https://omgeving.vlaanderen.be/>, hentet 25. maj 2020)

Oppervlaktedelfstoffendecreet (2004)

2de Oppervlaktedelfstoffenplan (2014)

Grinddecreet (1993, sidste tilpasning 2019)

Interviewliste

Holland

Leonie van der Voort, brancheorganisation FODI, 14. maj 2020

Richard van den Berg, indvindingsvirksomhed Dekker, 18. maj 2020

Flandern

Jan van Roo, Den regionale administration i Flandern, 20. maj 2020

Frank Liebens, brancheorganisation Belbag, 20. maj 2020

